

Gammal med någ visc

11-åring spelade i vallät Blev medlem i spelmansförbundet

ST Av Sven Strömblad

Sörmlands spelmansförbund höll i lördagens möte spelmansstämma på Asafolkhögskolan. Där hade ett 100-tal medlemmar mötts till årsmötet. Ordförande Ragnar Larsson berättade om förbundets verksamhet under året som gått. Han nämnde bland annat jubileumsstämman i Kopparbergs församling i december och de många gästerna från Åland och Norge som deltagare i årsmötet.

Att fröken Ulrika Lindholm, 80, är "som barn i huset" hos Svenskt Visarkiv, är inte att förvåna sig över. Hur många lekar och visor hon kan, vet hon kanske inte själv. Omkring 350 är i alla fall uppptecknade. Och den 10 mars medverkar hon vid en föreläsning i Visarkivet i samband med Sörmlands 11-årsjubileum i Stockholm. Tillsammans med den 11-åriga Ulrika Lindholm har hälsat på henne i Enskede.

Landshövdingen i Södermanland har lämnat rapport om verksamheten i Sörmlands spelmansförbund till riksdagen. I rapporten nämns bland annat att förbundet har 44 medlemmar i Södermanland, 44 i Östergötland, 44 i Västmanland, 44 i Uppland, 44 i Gästrikland, 44 i Närke och 44 i Småland. Förbundet har också en avdelning i Tranås i Västergötland. Förbundet har också en avdelning i Tranås i Västergötland. Förbundet har också en avdelning i Tranås i Västergötland.

Annandagskvällen den 12 februari höll man i kyrkan i Flen ett minnesstund över den 1924 avlidne musikkritikern Carl Johan Kjellman som haft tjänst som kyrkomusiker i Stora Malm, Sköldinge och Vingåker och som räknas till en av de stora på folkmusikkens område.

Spelmansstämman på kvällen i gymnastiksalen gick i traditionell stil. Gustaf Wetter berättade om spelmän från Sköldinge och Lerbo såsom Carl-Eric Lind, Gustaf Pettersson, Valla, Robert Nordström, Lerbo, samt den förutnämnda musikkritikern Carl Johan Kjellman som bland annat varit kantor i Sköldinge. Mycket god musik illustrerade den intressanta framställningen.

Vid prins Wilhelms jordfästning i Flen deltog 12 spelmän och utförde koralmusik under färden från kyrkan till kyrkogården. Till minnet av Sveriges största låtupptecknare Olof Andersson har förbundet utgivit en ny upplaga av 50 Sörmlandslåtar för två violiner. Förbundet har under året fått ett tillskott på 12 personer medlemmar.

Katrynä i Klöövålla medverkade med Sörmlandshistorier. Ett par unga pojkar från Hälsingland och Sörmlandsflickorna Agneta och Karin Lindgren samt Christina Frohm förtjänar nämnas bland de uppträdande musikanterna liksom 11-åringen Olle Söderström från Gnesta som spelade en vallät så bra att han omedelbart blev medlem i spelmansförbundet.

Av kassaberättelsen framgick att förbundet genom sin ordförande folkskollärare Gustaf Wetter, Katrineholm, lyckats erhålla omkring 23.000 kr i anslag under jubileumsåret. Bland annat har landstingen lämnat cirka 8.000 kr.

Till ordförande omvaldes enhälligt Gustaf Wetter, i styrelsen omvaldes likaså Sigvard Ejerno och Artur Forsberg samt nyvaldes Thure Enberg efter Arvid Karlsson som av sagt sig. Kvarstående i styrelsen är Arne Blomberg. I lätkommittén invaldes Gustaf Wetter, Nils Lindvall och Arvid Karlsson. Förbundet skall fortfarande tillhöra Södermanlands länsmusikförbund och länets bildningsförbund som representeras i Sörmlandsdistriktet av Svenska ungdomsringen.

Under detta år beräknar man hålla två spelmansstämmor, den ena i ödertälje den 19 maj och den andra i Eskilstuna någon gång på hösten. Årsavgiften blev som förut 10 kr. Nästa årsmöte skall förslagsvis hållas på Gripsholms folkhögskola. Fem

Onsdag den 20 april 1966

Gustaf Wetter upptecknar gamla låtar från Tranås

Katrineholms speciella spelman, läraren och musikforskaren Gustaf Wetter, har upptecknat en förnämlig samling låtar från sin hembygd, Tranåstrakten. Den överlämnade han till Solavedens hembygds- och fornminnesförening vid dess årsmöte i dagarna. Sammanlagt har Gustaf Wetter

upptecknat 312 låtar från socknarna kring sjön Sommen. Bland de 80 melodier som ingår i den första samlingen förekommer kompositioner av Blide Janne, Gränna, A. E. Bolling (den s. k. Grännakungen) samt av Johan Wetter, Tranås — Gustaf Wetters far. Samlingen kommer nu att förvaras i Tranås stadsbibliotek.

□ Vissångerskan Ulrika Lindholm, 80, med sina lappdockor.

På väggen har hon en gammal "notstock" eller psalmodikon. Hon fick den för många år sedan och den är säkert mycket, mycket gammal. Hon har en fin jämtlandsdräkt och även en dito lappdräkt. Och en rad små lappdockor som hon gjort själv.

Det var dock inte så många förbindelser med norrmännen. Vägarna var dåliga. Bäst var de på vintern. Då for också Ulrikas far och farfar ned till Namsos och sålde vilt och annat. De var borta fjorton dagar.

Godafton, flicka, lilla vän, förlåt, att jag gör omak och än en gång besvärar dej, ty kärleken är orsak.

Det är nog inte tu tal om att de är alldeles äkta efter förebilden. Till och med kåsan är handsmidd. Det har en av hennes bröder gjort. En bror var mycket känd. Det var folklivsforskaren Levi Johansson, som dog för några år sedan. Han blev filosofie hedersdoktor väl främst för sitt stora arbete om Frostviken i Jämtland.

Ulrika lärde sig sina visor av far, farfar och farmor som var norska. Hon lärde sig den gamla julgransplundringsleken "Så går vi runt kring ett enaresnår" på norska. Undrar förresten på hur många språk den visan finns.

Det är sjöngs mycket i hemmet. Framförallt under de långa vinterkvällarna. Då kardade man ull, spann och vävde. Och lyste sig med fotogenlampor. Utom då ullen kardades. Då fick elden i den stora öppna spisen vara ljuskälla. Ullen blev bättre då. Allt bröd, tunnbröd, tjockbröd och rån, bakades hemma. Djuren slaktades, köttet saltades och röktes.

Därifrån är Ulrika Lindholm, närmare bestämt från Raukasjön. I hennes barndom var där flera gårdar och lappbyar. Nu är där tämligen avfolkat.

Det är för övrigt lustigt att se hur visorna vandrat från trakt till trakt. Man kan följa dem genom olika landskap.

Ulrika var aldrig förtjust i renkött. Hon såg för mycket av renslakten. Men då hon kom in i lapparnas kåtor och blev bjuden på rött renkött, tyckte hon det smakade bra.

● Frälsningssång

Bland hennes visor finns det en del lapska — bland annat en frälsningssång. Det var en stor språkförbistring i dessa trakter, svenska, lapska och norska. Och det finns alltså ett särskilt "mål", li-målet, som talas på båda sidor gränsen. Den förbannade rotvältskan, som Pelle Molin sa.

En av de gamla visor, som Ulrika tycker allra bäst om, lärde hon sig av en gammal norsk brunnsgrävare. Och hon sjunger den med en ung ljus röst:

När solen tänder sina strålar, tänker jag på dej, när månen satt sin aftonglans i moln, då är min tanke blott hos dej.

● "Studiehug"

Bäst tycker hon dock om den visa som hon kallar Fars visa och som börjar:

Prästen och skolläraren tyckte att Ulrika, som hade "studiehug", skulle få läsa, men hon behövdes hemma med de många djuren. Så gifte hon sig med James Lindholm, en "kontorsman". Han dog 1915. De

fick av Linfler hon IOG Fi gån, sjur finn och i et arki Ti från Kun från bäre